

Демчик К. І. Основні форми методичного контролю художньо-естетичного розвитку дітей у дошкільному навчальному закладі / К. І. Демчик // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів : у 3-х томах. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. – Вип. 13. – Т. 3. – С. 131-132.

УДК 373.2.015.31:7] : 005.962.131

Демчик К.І., асистент кафедри педагогіки та методик дошкільної і початкової освіти

Основні форми методичного контролю художньо-естетичного розвитку дітей у дошкільному навчальному закладі

У статті розглянуто форми методичного контролю художньо-естетичного розвитку дошкільників, який здійснюється згідно чинних нормативних і законодавчих документів України. Подано основні форми контролю художньо-естетичного розвитку дітей, які можуть організовувати та проводити методисти та керівники дошкільних навчальних закладів.

Ключові слова: контроль, художньо-естетичний розвиток, тематична перевірка, критерії, аналіз.

Постановка проблеми. У системі сучасної особистісно орієнтованої освіти триває зміщення акцентів з фронтальних форм роботи на індивідуальні, тому оцінка діяльності педагога необхідна з позиції індивідуального підходу до розвитку кожного конкретного дошкільника. Зважаючи на це, слід надавати пріоритетного значення надавати художньо-естетичному розвитку дітей дошкільного віку як зачатків формування їхньої духовної культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У останнє десятиліття значної уваги методичному контролю різнобічного та, зокрема, естетичного розвитку, надавали Н. С. Майор, Ю. С. Манилюк, М. М. Марусинець, О. О. Тимофеева та інші науковці у галузі управління дошкільною освітою [2]. Так, ними досліджено та розроблено орієнтовні форми контролю за різними видами діяльності в дошкільних навчальних закладах, серед яких найефективнішим виділений педагогічний аналіз. Його класифікують за видами (параметричний, тематичний, підсумковий), типами (повний, аспектний, короткий) та рівнями (стихійно-емпіричний, емпіричний, науковий) [там саме, с. 89-90].

Мета статті: зробити кваліфікаційний огляд форм методичного контролю художньо-естетичного розвитку дітей, який здійснюється у дошкільному навчальному закладі протягом усього навчального року.

Виклад основного матеріалу. Існують різні форми методичного контролю художньо-естетичного розвитку дітей у дошкільному навчальному закладі. Найбільш дієвими вважаються такі, під час яких використовується *спостереження* як основний метод за ходом роботи контрольованого. Цей метод дозволяє вивчити стан педагогічного процесу, ефективність вживаних педагогом методичних прийомів, вникнути в суть спостережуваного і дати об'єктивну оцінку що відбувається. При спостереженні педагогічного процесу необхідно визначити мету, яка повинна сприяти реалізації основного вмісту плану тематичної перевірки, а також може бути пов'язана з наявністю складних завдань, що слабо вирішуються в дошкільному навчальному закладі. Завідувачка дошкільним закладом повинна ретельно вивчати роботу кожного педагога. Для цього їй необхідно відвідувати заняття з образотворчої діяльності, спостерігати за ігровою діяльністю, організацією свят у всіх вікових групах, визначивши мету відвідин. У ході спостереження не рекомендується робити зауваження педагогові, проте бесіди з дітьми, перегляд їхніх робіт у ході заняття сприятимуть здобуттю повнішої картини організації і результативності переглянутого. Для фіксації спостережуваного корисно використовувати технічні засоби: диктофон, відеокамеру, що сприяє точності спостережень. Для зручності можна розробити схеми спостережень, які дозволяють детально вивчити певну ділянку роботи або всю роботу, нічого не залишивши поза увагою [3].

Після спостереження проводиться аналіз його з вихователем, мета якого – показати педагогові, наскільки доцільно побудована його робота. Почати краще із з'ясування незрозумілих моментів, а потім запропонувати педагогові проаналізувати свою роботу з позиції поставлених ним цілей і завдань, а також проаналізувати відповідність знань, умінь і навичок дітей вимогам програми, і лише після цього запропонувати свій аналіз.

Важливою формою контролю є *перевірка підсумкових занять* з метою оцінка рівня виконання програми на початку, середині та кінці року для доповнення результатів спостереження педагогічного процесу. Підсумкові заняття проводяться в ході тематичних перевірок, а також в тих випадках, коли керівника турбує стан роботи по якому-небудь розділу, при перевірці реалізації пропозицій тематичного контролю, кінцевого результату роботи по певному розділу програми, час якого чітко визначений [3].

Перевірка календарних планів проводиться в ході тематичної перевірки, але може здійснюватися і як самостійний метод контролю. У цьому випадку вона проводиться лише за конкретною тематикою, а не взагалі як перевірка плану в цілому, причому за період не менше двох тижнів. Доцільно робити порівняльний аналіз планів декількох груп одного віку [2]. Можливе використання взаємоконтролю і самоаналізу плану за запропонованими вихователями питанням. Фіксувати результати зручніше в блок-схемах, які спеціально розробляються старшим вихователем залежно від мети перевірки.

Суттєвими для ефективності контролю художньо-естетичного розвитку дітей є бесіди з дітьми. Доцільно мати перелік питань із різних тем відповідно до програми, на різні періоди навчального року (почало, середина,

кінець). Корисно внести їх до картотеки, тоді ними можна користуватися динамічніше. Бесіди проводяться методистом у групі за умови присутності вихователя.

Для загальної оцінки стану художньо-естетичного розвитку дітей не менш важливим є *аналіз дитячих робіт*. Для створення повної картини реалізації програми з образотворчої діяльності аналіз дитячих робіт доцільно проводити не рідше як один раз у квартал, а також при перегляді заняття з образотворчої діяльності, тематичної і фронтальної перевірок. Перш за все, необхідно уточнити, якими навиками і прийомами роботи повинні володіти діти на даний відрізок часу, співвіднести з програмним вмістом конкретного заняття, а потім, проаналізувавши всі роботи, відзначити, скільки дітей виконали і скільки не виконали програмний вміст за кожним пунктом, скільки дітей виконали його повністю з позиції образотворчих і технічних завдань – зображення кольору, форми, величини, будови предмету, передача композиції, рухи, співвідношення за величиною, колорит тощо.

Адміністративний контроль здійснюється членами адміністративно-управлінського апарату. Він проводиться за планом, затвердженим завідувачкою дошкільного навчального закладу на початку навчального року. Вкрай важливо створити єдину систему контролю всіх напрямів роботи дошкільного навчального закладу. Ефективність залежить від чіткого розподілу обов'язків між усіма членами адміністративно-управлінського апарату єдиних підходів і повної узгодженості дій в керівництві дошкільного навчального закладу. Чітко організована система контролю дозволяє планомірно і оперативно управляти дошкільною освітньою установою [1].

Широке використання сучасними керівниками делегування повноважень дозволяє залучати до контролю органи колективного управління: раду педагогів, профгрупу, рада установи тощо. Сюди ж можна віднести і контроль батьків. Хоча їхня оцінка непрофесійна, більше вона носить емоційний характер, але, проте, батьки – наші партнери у вихованні і розвитку дітей, тому їхню думку необхідно враховувати.

Висновки. Таким чином, оцінка ефективності роботи з художньо-естетичного виховання дітей здійснюється за допомогою педагогічної діагностики, яка проводиться за усіма засадами Державного стандарту дошкільної освіти. Робота всього колективу, акцент на естетичному вихованні протягом чотирьох років перебування дітей в стінах дошкільного закладу дають свої результати. До вступу дітей до школи вони більше люблять і розуміють мистецтво. На жаль, невелика кількість дітей продовжують заняття в естетичних класах шкіл міста, відвідують гуртки, художню школу. Готовність до школи виступає своєрідним підсумком і якісним показником досягнень розвитку дитини в дошкільні роки в умовах виховання і навчання у дошкільному навчальному закладі.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) // Дошкільне виховання : щомісячний науково-методичний журнал Міністерства

- освіти і науки, молоді та спорту України для педагогів та батьків. – 2012. – № 7 (851). – С. 4–19.
2. Керівництво дошкільним навчальним закладом : інформативно-методичні матеріали на допомогу керівникові дошкільного навчального закладу / Упор. : Н. Майор, М. Марусинець, О. Тимофеева. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 168 с.
  3. Система контролю в ДНЗ / упоряд. Чала Т. Т. – Х. : Вид. група «Основа», 2009. – 160 с. : іл.

The article examines the methodological control of art-aesthetic development of preschool children, which is carried out in accordance with the current normative and legislative documents of Ukraine. Presents the main forms of control of art-aesthetic development of children, to organize and conduct the Methodists and the leaders of preschool educational institutions.

Keywords: control, art and aesthetic development, the content of the test, criteria, analysis.